SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VC 9. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 10, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЧЕРВНЯ 1994. Ч. 109. РІК CI.

Потрібна допомога жертвам Чорнобиля

Джерзі Сити, Н. Дж. — Вівторок, 26-го квітня, губернатор стейту Ню Джерзі Крістін Тодд-Вітман в присутності близько сотні осіб українсько-американської громади оголосила цей день Пропам'ятним Днем Чорнобиля, щоб в цей спосіб відзначити 8-му річницю чорнобильської катастрофи.

З цього приводу старший заступник командира Українських Американських Ветеранів у Ню Джерзі Андрій Кейбіда написав коротке звернення до преси зі закликом, що допомога для жертв Чорнобиля є дальше дуже конечною. Він у цьому заклику стверджує, що, базуючись на звідомленнях з України та Білорусі, останніми днями майже 100 міл. осіб у той чи інший спосіб стали жертвами чорнобильської трагедії, з того одна четверта дітвори, які терплять від радіяції — на левкемію, збільшення залоз, злосливих наростів, уроджених каліцтв, катарактів та інших недуг. Води і землі в околицях Чорнобиля є просякнуті радіоактивною пилюгою. Жахливі наслідки для цілого ряду поколінь українців щойно покажуться в майбутньому, а про їх жахіття можна здогадуватися вже нині. Наслідки трагедії Чорнобиля намагаються поборювати, а для цього потрібні фонди — приблизно 320 біл. дол. в наступних 10 років. Заклик А. Кейбіди був поміщений в деяких газетах Ню Джерзі.

Допомога української громади в ЗСА, Економічної та громадської ради Організації Об'єднаних Націй, фармацевтичних і медичних фірм та лікарень є дуже похвальною, бо вказує на гуманність, яка всіх об'єднує в потребі. Одначе А. Кейбіда підкреслює, що дальша допомога є необхідною. Бажаючі допомогти повинні контактуватися з Комітетом програми адоптування лікарні, пишучи до Robert B. Gulay, 7 Dan Road, Hamilton, N. J. 08620, або телефонуючи на число (609) 585-6208. Всі пожертви можна відтягати від податку.

Відбудеться симпозіюм в пошану О. Ольжича

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук, Наукове Товариство ім. Шевченка, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, Українське Історичне Товариство і Дослідча Фундація ім. О. Ольжича влаштовують симпозіюм в пошану Олега Ольжича у 50-річчя його трагічної смерти від рук Гестапо в 1944 році. У програмі, яку вестиме голова НТШ д-р Леонід Рудницький, виступлять д-р Марко Антонович, президент УВАН (відкриття та заключне слово), амбасадор України до Чехії Роман Лубківський, завідуючий катедрою української літератури у Львівському університеті д-р Тарас Салиґа, д-р Миколаш Неверли (Братіслава), д-р Андрій Сороківський (УНІГУ), д-р Зенон Городиський та д-р Наталія Пазуняк.

Симпозіюм відбудеться у суботу, 25-го червня ц. р., в приміщенні НТШ, 63 Четверта аве. між 9-ою і 10-ою вул. в Ню Йорку. Початок о год. 1:30 по полудні.

ЗУСТРІЧ-ПІКНІК УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ню Йорк. — Як уже інформовано, в неділю 26-го червня відбудеться зустріч-пікнік Українського Музею на посілості оо. Василіян в Ґлен Ков, Н. Й. Зустріч розпочнеться о год. 1-ій по полудні. О год. 12-ій полудня буде відправлена в каплиці бібліотеки Служба Божа для всіх учасників зустрічі. У справі запрошень слід телефонувати до Українського Музею на число (212) 228-0110.

КОМІШЕНЕР НБСЕ ПЕРЕВІРЮВАВ СПРАВУ КРИМУ

Президент Л. Кравчук і Макс ван дер Стуль.

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 4-го червня, відбулася пресова конференція, присвячена підсумкам чотириденної візити верховного комішенера Наради з безпеки і співробітництва в Европі (НБСЕ) Макса ван дер Стуля. Протистояння між Україною і Автономною Республікою Крим викликало серйозне занепокоєння з боку світової громадськости. Цим пояснюється той факт, що вже втретє за останні півтора місяця Україну відвідує М. ван дер Стуль.

Відвідавши Автономну Республіку Крим, Макс ван дер Стуль зустрівся у Києві з Президентом України Леонідом Кравчуком і розповів йому про свої враження від побаченого у Криму. Л. Кравчук зі свого боку пояснив гостеві ситуацію і ставлення до неї України та висловив занепокоєння розвитком подій в Криму.

Під час зустрічі зі заступником голови Верховної Ради України Олегом Дьоміним, М. ван дер Стуль зазначив: „Я дуже розраховую на те, що уряди України і Криму розпочнуть переговори, уважно з'ясують усе і знайдуть шляхи розв'язання цього вузла".

На пресовій конференції в Міністерстві Закордонних Справ України верховний комішенер розповів про зустрічі з керівниками Криму, з Президентом України, віцепрем'єр-міністром Миколою Жулинським, міністром у справах національностей та міґрації Олександром Ємцем, міністром закордонних справ Анатолієм Зленком та міністром економіки Романом Шпеком. Верховний комішенер з задоволенням сприйняв консультації парляментарних делеґацій України і Автономної Республіки Крим та бажання керівників України і півострова уникнути конфлікту. Місія гостя полягає в тому, щоб знайти шляхи для підтримання стабільности в реґіоні. НБСЕ готова своїм посередниц-

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

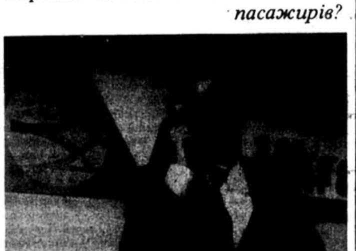
ЛЬВІВ. — На перший конкурс продажу землі у Львові було виставлено шість ділянок із початковою ціною від 200 до 500 мільйонів карбованців. Хоч на кожну з ділянок було від 2 до 10 заяв, продані вони були практично за початкову ціну, крім однієї, вартість якої під час конкурсу зросла із 400 до 500 міл. карбованців. В результаті цієї операції міський бюджет поповнився 2.3 біл. карбованців, які будуть спрямовані на будівництво лікувального центру.

ЧЕРНІВЦІ. — Тут на приватизаційну ліцитацію було виставлено шість об'єктів комунальної власности, проте тільки один з них зібрав достатню кількість заяв: крамниця „Мрія". Початкова ціна була 22 міл. карбованців, продано за 725 міл. карбованців.

ВИЖНИЦЯ, Чернівецька обл. — Неподалік Карпат у Вижницькому районі є родовище нафти, яке вже забезпечує потреби області. Чернівецька обласна державна адміністрація плянує збільшити промислове розроблення нафтових родовищ при допомозі закордонних інвестицій. Знайдено також родовище ґазу у селі Черешенька Покутська. Місцевий колгосп „Україна" вже спорудив ґазорозподільну станцію, проклав трубопровід і забезпечив будинки селян ґазом.

КИЇВ. — Постанова Кабінету Міністрів про індексацію основних фондів у 1994 році викликала пожвавлення в орендних колективах. На думку експертів, постанова підштовхне орендарів до викупу своїх підприємств, оскільки в недалекому майбутньому передбачається підвищення цін викупу і платня за оренду. Індексація за станом на 1-го липня має бути здійснена до 1-го серпня. В наслідок останньої індексації в жовтні 1993 року вартість основних фондів збільшилась у 20 разів.

Чому „Авіялінія Україна" не має мати більшість пасажирів?

М. Кравець у своєму б'юрі на тлі емблеми „Авіялінії України" у формі сокола-тризуба в національних кольорах.

Автор емблеми — М. Кравець.

(Світлила О. Кузьмович)

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Саме рік після того, як в Українському Народному Союзі був у відвідинах начальний директор „Авіялінії Україна" Леонід Погребняк, щоб поінформувати про здобуття дозволу на перелети до Ню Йорку та про дальші широкі пляни нової самостійної української летунської лінії, ми відвідали на запрошення Миколи Кравця, головного менаджера на Північну Америку бюра „Авіялінії Україна" в Ню Йорку, щоб із першого джерела дістати інформації про дію авіялінії та про причину занепокоєння пасажирів в західню Україну щодо причалення літаків у Львові.

М. Кравець саме запросив представників „Свободи" та „Українського Тижневика", щоб вияснити існуючу тепер ситуацію з летовищем у Львові та причини чому зайшли труднощі із прилетом та відлетом літаків на це мале летовище і що тепер не дозволяється прилітати туди літакам чеської лінії. До речі, чому саме чеська летунська лінія не може продовжувати своїх летів до Львова, М. Кравець не дав ясної відповіді, хоча польська лінія „Льот" має далі право на свої постійні лети Варшава-Львів. Але М. Кравець застерігається, що усі дозволи на причалювання літаків на одне чи друге летовище і дозволи для чужоземних ліній дає або Міністерство Транспорту або адміністрація летовища. Однак незалежно до кого належить летовище, усі літаки, що користуються ним, мусять платити призначену заплату за його уживання. Він виясню нам, що летовище київське в Борисполі належить Міністерству Транспорту, а кому будуть підлягати летовища в Одесі і у Львові ще не рішено.

Наш господар, що приймає нас сердечно в дуже елегантних бюрах „Авіялінії Україна" при престижевій 5-ій авеню в Ню Йорку, розпочинає свої вияснення, представляючи повну історію „Авіялінії Україна", як також історію летунства в Україні. Показується, що не всі ми тут знали, що українська авіяція існує вже дуже давно, а її осідок був у Харкові від 1924 року. Довгі

(Закінчення на стор. 4)

У Женеві проходять переговори щодо Боснії

Женева, Швайцарія. — Тут під еґідою ООН проходять переговори учасників боснійського конфлікту. Вже три дні підряд точкою незгоди залишається питання про те, протягом якого часу має бути чинною мирна угода. Мусулмансько-хорватська делеґація пропонує укласти мир на чотири тижні, боснійські серби — на рік. Ні один з цих варіянтів не збігається з проєктом міжнародних посередників, які запропонували чотиримісячне замирення.

Спеціяльний представник генерального секретаря ООН у Боснії Якуші Акаші проводить окремі зустрічі з кожною зі сторін, намагаючись знайти ґрунт для домовлення. Тим часом лідер боснійських сербів Радован Караджіч у розмові з журналістами пояснив, чому його не задоволяють ні чотири тижні, ні чотири місяці: „Нам потрібно вздовж усієї лінії фронту здійснити великі зміни, а на це треба значно більше часу".

Якраз у цьому не зацікавлені мусулмани і хорвати. Вони побоюються, що серби, які тепер контролюють вже понад 70 відсотків боснійської території, використають угоду про припинення вогню для узаконення своїх територіяльних загарбань.

У СВІТІ

НІМЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Шпіґель" засвідчує, що уряд Німеччини відмовляється повідомити Організацію Об'єднаних Націй про точну кількість ракет, які перебувають на озброєнні армії Німеччини. Наприклад, в останньому реєстрі звичайних озброєнь згадано лише про придбання збройними силами 30 пересувних артилерійсько-ракетних комплексів, але ні слова нема про 40 керованих ракет типу АА-10, які військові сили дістали у спадок від армії Східньої Німеччини. Скільки всього ракетних систем і ракет має Німеччина, взагалі замовчується. Міністерство оборони пояснює ці недомовки тією обставиною, що „не існує взаємного договору про запевнення секретів". У зв'язку з цим арґументом „Шпіґель" підкреслює, що З'єднані Стейти і Англія вносять у реєстр ООН абсолютно точні дані щодо своєї ракетної зброї.

В МОСКВІ РОЗПОЧАЛАСЯ десята рунда російсько-молдавських переговорів. Серед 11 представників Молдови є четверо делеґатів від так званої Придністровської республіки. Молдавська сторона наполягає на безумовному виведенні з території республіки 14-ої російської армії, тим часом росіяни свідомо блькують розв'язання цієї драстичної проблеми, стверджуючи, нібито неможливо визначити остаточну дату виведення військ, „бо нема позитивних вислідів у розв'язанні придністровського конфлікту".

ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКЕ агенство Ренгап, покликуючись на поінформовані джерела в Пекіні, повідомило, що в лютому цього року на стадіоні військової школи в околицях Пйонґянґу живцем спалено десять північнокорейських старшин — нібито за „участь в антиурядовій змові". Змовників почергово обливали бензиною і підпалювали. Присутні при цій вараварській акції партійні номенклятурники викрикували: „Зрадники!". Наказ про таку нелюдську жорстокість віддав особисто Кім Чен Ір, син північнокорейського комуністичного диктатора Кім Ір Сена.

НОВУ ШИРОКОМАШТАБНУ операцію здійснили в ряді сицилійських провінцій італійські правоохоронні органи. У ній брали участь понад 1,500 поліціянтів, карабінерів і членів спеціяльних формацій фінансової ґвардії. Під час операції заарештовано понад 200 рядових бойовиків і керівників мафіозних груп. Їх звинувачують у вбивстві 45 осіб, в торгівлі наркотиками та інших тяжких злочинах. На думку керівника бюра в питаннях боротьби з озброєною злочинністю прокуратора Бруно Сіклярі, операція не вдалася б, якби колишні члени мафії не погодилися сприяти слідчим органам.

ЛІДЕР ЖИДІВСЬКОЇ громади Німеччини Іґнац Бубіс звинуватив владу країни в тому, що вона не досить поважно поставилася до святкування 50-річчя десанту союзних військ у Нормандії. І. Бубіс підкреслив, що байдуже ставлення офіційних осіб і особисто канцлера Гельмута Коля „є логічним продовженням потакання неонацистам". І. Бубіс навіть стверджує, що багато німців продовжує трактувати 8-ме травня днем капітуляції, а не днем перемоги над фашизмом. На думку І. Бубіса, цей „комплекс неповновартости" допровадив до того, що саме тоді, як лідери західніх країн з'їхалися в Нормандію, канцлер Г. Коль „димонстративно" поїхав у Дразден, щоб бути присутнім при відкритті нового комп'ютерового підприємства. Німецькі спостерігачі вважають звинувачення І. Бубіса перебільшенням, оскільки преса і телевізія країни широко висвітлювали хід урочистостей в Нормандії.

КАСАЦІЙНИЙ СУД Кувайту скасував кару смерти для 11 громадян Йорданії, засуджених за участь в проіракській терористичній організації Фронт арабського визволення, яка діяла на території Кувайту в період його окупації іракською армією в 1990—91 роках і допомагала придушувати кувайтський рух опору.

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „Комсомольская Правда" повідомляє про існування під Москвою „величезного підземного міста". В ньому щодня працює „декілька тисяч осіб — представники держбезпеки, міліції, армії". Покликуючись на офіцера, який працював там понад три місяці, газета пише, що „в підземному місті є вулиці, залізниці, автові дороги, конференційні залі, медичні установи, ресторації, склади, спальні кімнати, вінди, ескалятори і т. п.". Це місто розташоване на десятки метрів під землею, що дало можливість збудувати споруди до 15 поверхів. А нагорі, в непомітних точках Москви, стоять спеціяльні потяги, чекаючи свого часу. Виглядає, що й сьогодні для Росії демократія — це лише зовнішня маска. Справжнє лице московської влади — під землею, де не припиняється підготова до війни.

ЗСА ЗГІДНІ ПІСЛАТИ В РУАНДУ МИРОНОСНІ СИЛИ ООН

Ню Йорк. — Білий Дім погодився з пропозицією Ради безпеки післати в Руанду мироносні сили ООН. Згідно з останнім проєктом резолюції Ради безпеки, підготованим делеґацією ЗСА, пропонується післати в цю країну мироносний корпус, в який ввійдуть підрозділи з африканських країн, в той час як західні держави доставлять туди військову техніку. Завданням таких сил буде охорона співробітників гуманітарних місій, які приїжджають в Руанду, а також допомога втікачам. До складу корпусу ввійдуть мотопіхотні, інженерні і тилові частини. Крім того, плянується післати в Руанду кілька військових польових шпиталів для надання негайної допомоги тисячам втікачів.

Представник Державного департаменту підкреслив, що проєкт резолюції передбачає, що мироносні сили не стануть на перешкоді між ворогуючими групами — армією Руанди і Патріотичним фронтом, а також не будуть вмішуватися в бойові дії між цими групами. Раніше Уряд ЗСА настоював, щоб сили ООН перебували на кордонах Руанди.

Передбачається, що в Руанду прибуде 5,500 вояків мироносних сил. В даний час в столиці Руанди перебуває невеликий контингент „синіх шоломів", які охороняють втікачів, що зібралися тут.

Співробітник ООН Ікбал Різа, який очолює мироносні операції, висловив розчарування, що чергове відправлення війська в Руанду затримується і сказав, що за той час, поки „сині шоломи" доберуться до Руанди, там загинуть ще десятки тисяч осіб.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА КОМПАНІЯ телефонічних сполучень далекого віддалення Спрінт у вівторок, 7-го червня, підтвердила, що робить заходи багатобільйонового об'єднання з державними телефонічними компаніями Франції та Німеччини. Хоча речники фірми Спрінт відмовилися говорити про точні циферні дані, то особи пов'язані близько з цією справою кажуть, що згадані французька та німецька фірми намагаються інвестувати суму 4 біл. дол. у Спрінт, третю за величиною американську компанію телефонічних сполучень далекого віддалення.

КЕРІВНИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ більшости в Конґресі розпочали посилену акцію в справі законопроєкту про загальний плян охорони здоров'я, запропонований президентом Биллом Клінтоном. Якщо схвалені зміни комісій не будуть готовими для обговорення на пленумі Конґресу в половині липня, то тоді є загроза втратити можливість схвалення загального пляну охорони здоров'я в цьому році. Ніхто з демократів не говорить, що це було б трагедією, але кажуть, що коли з цими справами не вспіють перед конґресовими вакаціями в половині серпня, то тоді не буде досить часу вирішити справу загальної охорони здоров'я перед розпуском Конґресу на листопадові вибори.

У П'ЯТНИЦЮ, 3-ГО червня, американський амбасадор в Україні Вілліям Міллер відкрив Дім Америки в Києві. Дім Америки є основною ланкою зв'язку між Україною і Америкою та символом готовости ЗСА допомогти Україні у розбудові демократії, проведенні економічних реформ для поліпшення рівня життя українського народу. Дім Америки є також базою для технічних консультантів, вчителів, експертів ЗСА із проведення програм удосконалення державної структури, добровольців Корпусу миру та Міжнародного корпусу експертів-добровольців, що дають допомогу як державним структурам, так і приватному секторові економіки. У церемонії відкриття взяли також участь перший секретар американської амбасади в Україні Джан Бравн і віцепрем'єр України з питань культури Микола Жулинський, як також представники преси, діячі культури та політики.

ЧИМ РАЗ ЧАСТІШЕ можна почути голоси в ЗСА про те, щоб припинити допомогу родинам нелеґальних іміґрантів. Підрахунки вказують, що ця допомога нелеґальним іміґрантам обходиться дуже дорого Урядові та загальній економіці країни. Одначе припинити цю допомогу з точки зору законів ЗСА може бути дуже важко, а то й неможливо. Все ж таки чим раз голосніше можна почути вимоги, щоб Уряд якось цій справі зарадив, зокрема голосно і часто про це нагадують такі стейти як Каліфорнія, Тексас, Фльорида Та Ню Йорк, де таких нелеґальних іміґрантів є дуже багато.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ агентство Ассошіейтед Пресс, 70 відсотків американців зовсім не цікавляться подробицями особистого життя президента Билла Клінтона. Про це свідчать результати опиту, проведеного службою Гарріса. Яке було життя Б. Клінтона до одруження і чи щасливий він у подружньому житті — ці справи ніяк не впливають на намір більшости опитаних американців голосувати за демократами чи республіканцями. Лише 27 відсотків уважають, що американський нарід повинен знати, що відбувається між Клінтоном і його дружиною Гілларі.

АМЕРИКАНСЬКІ компанії повертаються на ринок Південно-Африканської Республіки, вважаючи цю країну, після її відмови від апартеїду, найбільш перспективною у цілому реґіоні. Цими днями про своє рішення відновити діяльність у ПАР повідомила компанія Пепсіко. Відтепер вона буде спільним підприємством, в керівництво якого увійдуть також чорні південноафриканці. По 20-річній перерві відновили також лети до ПАР американські летунські компанії. На міжнародному летовищі в Йоганнесбурґу приземлився літак, що належить компанії ЮС-Афріка Ейрвейс. Відтепер його лети будуть постійними.

ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон сказав, що „дуже вдоволений" розвитком взаємовідношення між ЗСА і Росією, яка „дійсно є великою державою" і потребує „відповідного" до себе відношення. В інтерв'ю переданому французькою телевізією, Б. Клінтон підкреслив і те, що ступінь участи Росії у липневій зустрічі „великої сімки" в Неаполі буде куди більшим, як досі.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застеріґає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Реакція на лібералізм

Свою виграну у президентських виборах осінню 1992 року тодішній губернатор стейту Аркенсо Билл Клінтон у великій мірі завдячував своєму противникові, президентові Джорджові Бушеві, який злегковажив собі свого суперника, злегковажив тодішню економічну кризу в Америці і злегковажив собі настрої у широкому суспільстві, викликані тією кризою. Історія не повторяється, але має паралелі. Якщо до 1996 року, себто до найближчих президентських виборів ніщо не зміниться, якщо не станеться якесь чудо, яке врятувало би Клінтона, то він буде, як і був і Буш, тільки одноречецевим президентом. І він завдячуватиме свою програну у великій мірі собі самому, своїй помилці, що його надмірний лібералізм на довшу мету не сприйнятливий широкими колами американського суспільства.

Він так яскраво протеґує гомосексуалістів і ставиться так прихильно до жіночих абортів, включно з малолітніми дівчатами, до тих медичних заходів, що їх — за розпорядками Клінтона мають переводити і військові шпиталі на державний кошт, що той лібералізм мусить спричинювати реакцію. Та реакція вже проявилася у виграній республіканських кандидатів у Ню Йорку, та у стейтах Ню Джерзі, Вірджинії, у різних місцевих виборах. Це абсурд, невиданий ніде інде у світі, щоб такі справи, як гомосексуалізм і жіночі аборти стали проблемами політичними і відігрівали ролю у президентських виборах. Але та справа є тільки частиною занепаду моралі у суспільстві, яка бентежить і лякає вдумливих людей. На цьому виграє Республіканська партія, а в тій партії її консервативне крило.

В останньому часі є рух за вірність християнізмові в політиці — і суспільному житті і пропаґатори того руху не виключають створення окремої „третьої партії", якщо вони не знайдуть прихильного відгуку у партійній верхівці. Це покажеться вже невдовзі на передвиборах, які вже розпочалися у підготові до цьогорічних частинних виборів у листопаді цього року. Читаємо у газетах і довідуємося з радіо телевізійних передач, що у різних стейтах і різних містах партійну номінацію дістали саме особи консервативного крила Республіканської партії, які проповідують поворот до істин Християнської Церкви — до шанування тих істин у житті особистому, родинному, суспільному і державному.

Це добрий, позитивний прояв. Надмірний лібералізм накоїв Америці та її громадянам багато лиха. Прогнавши релігію із публічних шкіл під арґументом, що релігія в публічних школах перечить Конституції, за якою розмежовані держава і Церква, — те злощасне рішення Верховного Суду довело до повного занепаду дисципліни у школах, до підірвання у дітворі й молоді авторитету до батьків і вчителів, до такої розгульности, що гострою проблемою стали револьвери, що їх учні приносять у кишенях до школи. Є численні випадки, що діти стріляють дітей.

У судівництві дібералізм довів до „оборотових дверей", якими злочинець входить до суду і виходить на волю. В одному Ню Йорку від початку року за перших п'ять місяців згинуло від пострілів із стрільної зброї 360 осіб, у тому числі також жінки, діти, випадкові прохожі. Посадником Ню Йорку став тепер республіканець, колишній прокуратор. Він безсильний, бо сама поліція злочинства не викоренить, а загострення кар залежить від президента і Конґресу, які цього не роблять, бо воно ніби грозить поменшенням „прав людини", а „злочинці є теж люди".

До виборів у 1996 року ще далеко. До того часу не одне ще може статися. Покищо треба привітати добру реакцію на хворобу лібералізму. Треба привітати рух, який покликується на Християнську Церкву і її канони, покликується на християнську релігію, бо суспільству, яке спиною відвертається до Церкви християнської віри — грозить моральний загин, за яким іде повний провал усіх вартостей.

Микола Руденко

АТАКИ НА МОЛОДУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ

II

Нарешті в середу (1-го червня) о 7-ій год. в телевізійних новинах було оголошено, що Президент Л. Кравчук на закритій сесії парляменту оприлюднив таке вирішення кримської проблеми: спершу слід обрати Конституційний суд України, а вже йому запропонувати розгляд і вирішення ситуації в Криму. Досі я розумів Л. Кравчука і, як правило, підтримував його рішення. Але ж тут я був приголомшений: що змусило нашого Президента самому собі поставити політичний мат? Адже ж Верховна Рада поперднього скликання за весь час свого існування так і не спромоглася обрати Конституційний суд. Ставилося це питання не раз і не двічі, але кожного разу провалювалося. Де взяти певність, що Конституційний суд можна швидко обрати при новому складі парляменту? І чому це доленосне для нашої батьківщини питання мають вирішувати 9—11 членів майбутнього суду, а не весь парлямент? Я цього не розумів, не розумію й досі. Мабуть, Президент Кравчук якось обґрунтує це своє несподіване рішення — якщо в нього ще існуватиме така можливість. Сумніваюся, що це зміцнило його шанси на дострокових президентських виборах. 2-го червня Л. Кравчук поставив на сесії питання про відкладення президентських виборів, але парлямент на це не погодився.

Інформація, що вийшла в телеетер о 7-ій вечора 31-го травня сполошила не лише мене: я вийшов на вулицю й побачив, що люди там і там гуртуються в групи, обговорюючи почуте повідомлення. Панували нерозуміння й гіркота. Біля гастроному літній чоловік сказав:

— Я збирався голосувати за Кравчука, а тепер не знаю... добра, розумна людина і така безхребетна, мабуть, віддам свій голос Плющеві. Кучми я боюся — він розколе Україну. Західні області його не приймуть.

— Все одно Кучма стане Президентом, засмучено мовила молодиця. — Хтось із двох... Плющ або Кравчук... Хтось повинен зняти свою кандидатуру. Бо голоси розпадуться, а це на користь Кучмі. Та вони ж цього не зроблять.

— То й слава Богу, зауважив російською мовою старий військовик з кількома поверхами орденських колодок. — Я голосуватиму за Кучму.

— Ви ще пошкодуєте, — похмуро кинула молодиця й пішла геть.

Люди в цей час ще не знали, що через дві години прийдуть відрадніші вісті. Виявилося, що Верховна Рада, затримавшись у сесійній залі на цілу годину, дружньо відхилила пропозиції Президента стосовно Конституційного суду як такі, що не відповідають надзвичайній гостроті кримської ситуації. Тут потрібні швидкі дії, а не штучне затягування рішень на невизначений час. І ось диво: президентська нерішучість об'єднала національ-демократів, комуністів, аграрників тощо — всі погодилися на такому рішенні: Президент зобов'язаний до 6-го червня 1994 року розробити конкретні заходи, котрі змусять кримських парляментаристів скасувати конституцію з 6-го травня 1992 року й узгодити власні закони з чинними законами України. Ця моя стаття ще не потрапить на сторінки „Свободи", як Л. Кравчук має доповісти Верховній Раді про радикальні дії супроти знахабнілих сепаратистів. А вони ж так сподівалися, що комуністичне крило їх підтримає! Не вийшло! То, може, не так уже й страшно, що в парляменті перемогли комуністи? Принаймні в небезпечний для України час, праві й ліві дружньо гуртуються аби захистити Україну від недобрих зазіхань. Які заходи розробить Президент — покажуть найближчі дні. Покищо ясно одне: йому довелося пережити подвійне приниження — і з боку кримських сепаратистів, яких він так і не зумів умовити, і з боку власного парляменту.

До виборів нового Президента України лишилося менше місяця. Разом з тим будуть обрані місцеві органи держави — обласні, міські та районні Ради. Ну, і звичайно, поповниться Верховна Рада сотнею нових депутатів, навіть трохи більше.

Цікаво простежити, як наполегливі домагання Л. Кравчука узгодити закон про місцеву владу з законом про прероґативи Президента трансформувалися у міркуваннях комуністичної більшости. Як відомо, у прийнятому попереднім парляментом законі про місцеву владу голів обласних, міських і районних Рад вирішено обирати всенародним голосуванням — так, як обирається Президент. Кравчук звернув увагу, що при цьому не розроблені механізми підлеглости й підпорядкування — може з'явитися в Україні стільки президентів, скільки областей. Це здатне розірвати Україну на шматки. Отож Кравчук і вимагав спершу розробити механізми підпорядкованости, а тоді вже проводити вибори.

Комуністи ж підійшли до цієї проблеми без особливих мудрацій — за старою вивіреною схемою: давайте скасуємо прямі вибори голів на місцевому рівні, — нехай їх обирають з-поміж себе депутати, як це відбувалося в совєтські часи. Щоправда, тепер самі депутати обиратимуться на альтернативній основі, чого в совєтські часи ніколи не було. Якщо сказати коротко, то тепер голову Обласної ради обиратимуть не так, як обирають Президента, а так, як голову Верховної Ради. А проте належить уточнити, що цей проєкт покищо перебуває у стані розробки. Та, мабуть, він таки буде прийнятий, аби вберегтися від нових мєшкових. На жаль, ця порода політичних авантюристів почала з'являтися і на сході, й на заході України.

Мушу визнати, що всі мої нотатки за останній місяць довелося викинути геть і писати з живого матеріялу, який надходить щогодини. Кому сьогодні цікаво читати про недавні сварки в парляменті поміж комуністами та націонал-демократами? То були такі відчайдушні баталії, що, здавалося, прозора баня парляментського будинку здійметься до хмар — і це буде ще одна „літаюча тарілка", що приземлилася на Трухановому острові. У мене, скажімо, не було віри, що депутати з протилежними поглядами якось-таки спрацюються. Доходило до того, що 50 націонал-демократів готові були відмовитися від депутатських мандатів, аби оголосити парлямент неспроможним, змусити Л. Кравчука запровадити пряме президентське правління і скасувати дострокові вибори. Але Президент виявився ще більш неспроможним, ніж парлямент — і цим об'єднав депутатів-супротивників для спільних дій в ім'я територіяльної цілісности України. Справедливо кажуть, не було б щастя, та нещастя допомогло.

Та, мабуть, не варто ідеалізувати короткочасної єдности дій у нашому парляменті — існують такі протиріччя, котрі неможливо подолати самим лише бажанням жити в мирі з комуністами. Ось, наприклад, заява нового голови Верховної Ради Олександра Мороза: він трупом ляже, а не дозволить прийняти закон про приватизацію землі. Можна не сумніватися, що це воля не лише Мороза — так думає все ліве крило. А це означає, що в Україні по суті не починалася справжня реформа і в найближчі роки не зможе розпочатися, бо ринкова економіка без вільного ринку землі взагалі неможлива. Як не можна пішки ходити по хмарах, так само не можна створити ринкову економіку без приватизації землі. Отож ми не вийдемо з економічної кризи доти, доки не приватизуємо землю. Справа ця може затягнутися до кінця XX століття. Питання приватизації землі з наукового боку таке широке й складне, що заслуговує окремої розмови. Тут же ми здатні обмежитися лише самоочевидним. Гірка доля в Неньки-України: свої ж діти її розпинають!..

А тим часом належить повернутися до дивовижних метаморфоз, що відбуваються зі законом про місцеве самоврядування та реґіональні органи влади. Я вже казав, що з ініціятиви комуністів він знову потрапив на робочий ковейєр Верховної Ради. До комуністів долучилися націонал-демократи: у перехідний час, коли суспільна стабільність лишається доволі хисткою, не варто спокушати потенційних мєшкових на захоплення влади в областях. Отож треба відмовитися від прямих виборів голів обласних Рад, бо в такому разі вони виходять з-під контролю депутатського загалу.

Так стояло питання 2-го червня і відповідний закон у першому читанні був схвалений Верховною Радою. А вже 3-го червня комуністи нежданно-негадано змінили свою думку на цілком протилежну. Хоч як доводили націонал-демократи, що не можна так легковажно підходити до прийнятого вчора закону, комуністи лишилися непохитні. Завжди колючий В. Чорновіл запитав у генерального секретаря ЦК КПУ Симоненка:

— Невже існує іще один ЦК, який стоїть вище від вашого? Тоді скажіть, де він міститься? Якими каналами надсилає вам керівні вказівки?

Безумовно, Чорновіл натякав на Москву. Звичайно, на ці його запитання ніхто не відповів, але всі комуністи (о-о, вони завжди реагують одноголосно!) проголосували проти поправок до закону про місцеву владу, прийнятого попереднім парляментом. Отже, тепер голови районних та обласних Рад обиратимуться всенародно, як обираються посадники й губернатори на Заході. Воно ніби й добре: в цьому разі демократія буцімто здобуває остаточні форми. Та чому так похопилися комуністи? Хто їх напоумив? Адже окрім Криму є ще зросійщені землі Слобожанщини, звідки ми й дістали комуністичний моноліт у новому парляменті.

(Закінчення буде)

Д-р Юліян Мовчан

Україна віддячується д-рові М. Бойкові за працю

Опинившись з відомих причин чи обставин за межами своєї рідної батьківщини України, багато наших людей, крім заробіткової праці, також і далі в силу своїх спроможнстей продовжує працювати в своїх улюблених ділянках — літературній, мистецькій, науково-технічній, історичній і т.д. Звичайно, не раз це дуже тяжко, інколи майже неможливо. Наприклад, опинившись у чужомовному оточенні, тобто в країні, мова якої є зовсім іншою від тієї, якою пише свої твори письменник чи поет, як у таких умовах чужомовні автори можуть розвивати свою літературну творчість?.. І тому іноді пригадуються слова вже покійного нашого поета Теодора Курпіти: „Для розвитку кожної літератури повинно бути мовне літературне підсоння"...

Але, як знаємо, є багато вийнятків. До них належить напевно відомий нашим читачам Максим Бойко — доктор філософії, бібліограф, історик, публіцист, професор — дійсний член Української Вільної Академії Наук. Народжений в селі Лопушне поблизу Почаєва на Волині 1912 року, переживши Другу світову війну та роки скитальщини, спочатку він переселяється до Канади (Вінніпеґ, Оттава), а потім до міста Блумінґтон у стейті Індіяна (ЗСА), де працює в університетській бібліотеці аж до виходу на пенсію в 1983 році.

Опинившись на американській землі, д-р Бойко, як-то кажуть, з „головою" поринає у свою улюблену ділянку — українську бібліографію — дарма, що праця в такій ділянці поза кордонами батьківщини, яка аж до останніх років перебувала під щільною залізною заслоною була не легкою. Чому саме цю ділянку брав Бойко — на це він у своїй статті „Праця над історією української бібліографії" дає таку відповідь: „Бібліографія, — пише він, — тобто, наука про все опубліковане, є частиною культури народу".

І так, насьогодні він видав на еміґрації 45 публікацій, що їх можна поділити на такі чотири частини: 1) Волинознавство: бібліографія, друкарство, палеографія, економія та історичні причини (всього 25 назв); 2) Студії рідномовної бібліографії (вісім назв); 3) Матеріяли до української національної бібліографії (три назви) та — 4) Праці на довільні теми.

І коли, нарешті, з проголошенням самостійности України впали пута російської окупації України, наші вчителі відчули велику потребу в підручниках з ділянки української історії. У газеті „Волинь" за 14-те січня 1933 року в статті „Науковий подвиг волинянина" Григорія Гуртового про це читаємо: „Вчителі і краєзнавці з великим інтересом зустрічають нові видання з історії України — в тому числі Волині, хоч їх до болю мало. Інформаційний книжковий голод стримує працю вчителів історії шкіл, технікумів, викладачів вищих шкіл і т.д. Хвилюють всіх так звані „білі" плями або точніше сказавши — „чорні плями" української історії, які ще не розкриті або спотворені окупантом"...

І далі автор продовжує: „І раптом у цій ситуації така несподівана вістка з американської діяспори: наш земляк, доктор філософських наук і професор Максим Бойко створив багатотомну бібліографію історії Волині з короткими витягами головних фактів, якщо не всіх, то більшості історичних джерел. Повна збірка цих томів є в Рівенському краєзнавчому музеї. Є також в Бібліотеці Діяспори в Києві... Ознайомившись з цими матеріялами, знавці дійшли до висновку, що те, що зробив цей вчений, є справді науковим подвигом як також прекрасним і щедрим дарунком усім тих, хто хоче потиснути руку кожному століттю волинської історії".

Якщо до вищеподаного додати, що дуже прихильні рецензії на статті і книги проф. М. Бойка та відгуки з нагоди його 35-річчя бібліографічної праці друкувалися також на трьох континентах — в Америці, Европі та Австралії, тоді стане зрозумілим, чому його ім'я стало відомим в Україні. Аби якось віддячитися своєму колезі і землякові, який вимушений був написати свої наукові твори далеко за межами рідної землі, українські вчені на батьківщині вирішили віддячитися йому за його працю бодай „моральними нагородами". А саме:

Встановлюючи щорічні нагороди за популяризацію історії та культури Волині в світі, Полісько-волинський народовзавчий центр Академії Наук України на своїх Загальних зборах 9-го січня 1993 року визнав д-ра Максима Бойка одним з головних достойників конкурсу за вагомі здобутки в галузі світового волинознавства і тому нагородив його спе-

(Закінчення на стор. 3)

Федір Погребенник,
Київ

ПОВЕРНЕННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО

I

Люди, відірвані від батьківщини, врешті повертаються до неї — чи за життя, чи після смерти.

До визначних особистостей, ім'я і творчість яких після вимушеного вигнання знову оповиті пошаною на рідній землі, належить письменник, учений, педагог, громадсько-культурний діяч, уродженець золотого Поділля Богдан Лепкий.

Спочатку доля, а пізніше політичні обставини розлучали його з рідною землею: було навчання у Віденському університеті, де вже відчув велику тугу за рідним краєм, згодом — довгі роки творчої праці у Кракові, у польському середовищі, а на початку 20-их років перебування, культурно-освітня, науково-видавнича діяльність в Австрії та Німеччині.

Він не був „типовим" еміґрантом, але зазнав полину чужини, був у полі зору царського режиму, який 1915 року захопив західньоукраїнські землі, руйнував духовні надбання нашого народу, вивозив в Сибір українських вчених, громадських діячів, політиків. 1939 р., гостюючи на рідній землі, вирвався до Кракова з рук большевицьких „визволителів". Кривавилося його серце, коли бачив руйнацію, винищення цвіту української культури, які несли Україні комуністичний та фашистський режими.

Більше півстоліття над його творчою спадщиною, чесним ім'ям письменника-патріота тяжіла сувора заборона. Жорстокий сталінський режим нищив вірних синів народу, зокрема інтеліґенцію, і фізично і духовно у тюрмах і концтаборах; інших, яким вдалося еміґрувати, навіки прирікав на забуття, тавруючи їх чесне ім'я зрадниками-запроданцями. Б. Лепкий ще за життя потрапив під жорстокий тиск комуністичної ідеології, зокрема за роман „Мазепа". З кінця 1920 років на Великій Україні Б. Лепкому критики-ортодокси уже виносять обвинувачувальні вироки і за його патріотичну лірику. Ф. Якубовський у вступній статті до „Аналогії української лірики" (1930) писав: „Громадська поезія Лепкого... є поезія войовничого українського націоналізму аж до останнього його щабля — до жалюгідних спроб створити ідеологію українського фашизму". Такі вироки закривали дорогу творчості поета до основної частини читацької громадськости, яку все більше одурманювали ортодоксальною ідеологією, витравляючи з душі народу його національно-патріотичні почуття.

Та слово Б. Лепкого, як і багатьох інших письменників, жило на західньоукраїнських землях, в осередках української еміґрації за межами батьківщини. Навіть після 1939 року, у часи большевицького панування це слово жило, функціонувало, щоправда, таємно, нелеґально... Десятки видань творів письменника, в тому числі його „Мазепа" курсували між людьми, незважаючи на те, що за поширення таких видань судили, засилаючи в Сибір. У книжковій колекції автора цих нотаток збереглося чимало таких заборонених книжок, серед них Б. Лепкого, навіть із штампом бібліотеки хати-читальні села Рожнів, що на Косівщині.

Спроби бодай частково вирвати творчість Б. Лепкого з-під заборони робилися ще в період засилля комуністичного режиму. Вимушено роблячи на адресу письменника ті чи інші закиди (без них не можна було називати ім'я Б. Лепкого в пресі), автор цих рядків у першому томі „Історії української літератури (К., 1987) та в інших виданнях зробив першу спробу сказати добре слово про ранню прозову творчість письменника. То були скромні, обережні спроби, але вони робилися тоді, коли ім'я Б. Лепкого було, власне, загалом під забороною. В одному випадку вдавалося сказати, хоч і обережно, щось позитивне, в іншому не було такої змоги. Скажімо, у „Творах" В. Стефаника (К., 1964), в аналогії „Василь Стефаник у критиці та спогадах" (1971) В. Лепкий як приятель згаданого письменника неодноразово фіґурує, а вже в іншій праці, що також я підготовив — в „Сторінках життя і творчості Василя Стефаника" (К., 1980) його ім'я не згадується. Кілька разів доводилося мені „очищувати" свою працю від „крамольних" імен, видань, товариств не з власної охоти...

Таким чином, був і не був Б. Лепкий в українській літературі на материкових землях, то його зовсім замовчували, не визнавали, то звинувачували в таких гріхах, які офіційна ідеологія не прощала. Зрештою, поступово лід навколо цього імени танув, мовчанка розвіювалася. У період відлиги, коли настала так звана перебудова, нарешті можна було — і то оглядаючись на задні колеса, бо комуністичні структури були ще при владі, мали силу — об'єктивніше, з більшою історико-літературною вірогідністю підійти до оцінки спадщини письменника. Мені, як і М. Жулинському, М. Ільницькому та іншим вченим довелося докласти чимало зусиль до відновлення на Україні доброго імени Б. Лепкого, до повернення нашій культурі значної частини його спадщини. На прикладі тяжкої долі творчости цього письменника, що стільки десятиліть не перевидавалася на Україні, не могла бути об'єктивно оцінена „на нашій — не своїй — землі" можна простежити важливі моменти нашого національного відродження.

Спочатку з'явилися більш-менш правдиві статті про поезію Б. Лепкого (ще без виразних акцентів на його громадсько-патріотичній ліриці, на циклі віршів про національно-визвольні мотиви в творчості поета), пізніше — про його соціяльно-психологічну прозу, а вже згодом, в час, коли Україна здобула незалежність, з'явилися друком, стали предметом наукового дослідження й популяризації в радіо, у пресі, на телевізії його повісті і романи історичного змісту. Треба сказати, що в усіх цих добрих заходах, включаючи аж побудову пам'ятників Б. Лепкому на його батьківщині в селах Креґулець та Жуків, у проведенні наукової республіканської конференції з нагоди 120-річчя від дня народження активну участь брав і сьогодні бере доктор Роман Смик, докладаючи багато зусиль до увічнення пам'яті автора роману-епопеї „Мазепа".

Закінчення буде.

Перед з'їздом перемишлян у Перемишлі

Наближається швидким темпом час небувалої імпрези — з'їзду перемишлян в Перемишлі. Як знаємо, досі відбувалися вже кількакратно з'їзди жителів Перемишля у ЗСА, а останньо і в Торонто, Канада. Однак цьогорічний з'їзд, що проходитиме від 23-го до 26-го червня, небувалий тим, що він вперше, від закінчення Другої світової війни, відбудеться в рідному Перемишлі.

Вже ввійшло в традицію, що на кожному з попередніх з'їздів учасники собі бажали: „Дай Боже, щоб ми зустрілися на наступному з'їзді вже в нашому рідному Перемишлі". І ніхто навіть не подумав, що те їхнє бажання стане дійсністю ще за їх життя. Правда, не судилося Перемишлеві стати частиною незалежної України, однак віримо, що і цей день настане і сповниться наше віковічне прагнення.

Як нас повідомляють з Перемишля, підготова до з'їзду добігає кінця, організують його місцеві перемиські організації при співучасті Товариства „Надсяння" зі Львова і Земляцтва „Перемищина" з Торонто. Проф. Ярослав Заброварний очолює Діловий комітет для переведення наукової конференції на тему: „Перемишль і Перемиська Земля продовж віків", до участи в якій вже зголосилися науковці в числі понад 40 осіб з України, Польщі, ЗСА і Канади. Усі сесії відбуватимуться у відремонтованій залі Народного Дому. Передбачається масову участь перемишлян з теренів України, так що організаторам доручено винайняти поле-площу над Сяном, де вони порозставляють собі шатра.

З почесних гостей дотепер зголошені: Владика Іван Мартиняк — Єпископ УГКЦ, Владика Адам — православний Єпископ Перемисько-Новосанчівський, о. митрат Степан Дзюбина — препозит Капітули УГКЦ в Перемишлі, о. митрат Теодор Майкович — синкел, канцлер Консисторії УГКЦ і парох у Перемишлі, о. митрат Анатолій Федаш — парох православної церкви в Перемишлі, проф. Ярослав Рудницький — Монтреаль, Канада, д-р Юрій Рейт — Варшава, голова Об'єднання Українців у Польщі, д-р Дмитро Ціпивник, Канада — президент Світового Конгресу Українців, Оксана Соколик, Канада — Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, інж. Ярослав Соколик, Канада — генеральний секретар Світового Конгресу Українців.

Організаційний Комітет щиро запрошує колишніх жителів Перемишля з усіх країн поселення прибути на цей з'їзд. По ближчі інформації та в справі замовлення нічлігів можна телефонувати прямо до Перемишля, до бюра Народного Дому — тел. 60-39.

Іванна Кушпета

Обговорення виборів в Україні

Зліва: Р. Попадюк і Б. Футей.

Зліва: д-р О. Гаврилишин і Р. Попадюк.

У четвер 5-го травня ц.р. під егідою університету Джанса Гопкінса і Вашінгтонської Групи відбувся семінар на тему „Вибори до Верховної Ради України: політичне, юридичне і економічне значення". Доповідачами були перший американський амбасадор в Україні Роман Попадюк, суддя американського федерального суду позовів і дорадник у питанні нової конституції України Богдан Футей і колишній заступник міністра фінансів України д-р Олег Гаврилишин. Вечором аів працівник Гельсінкської комісії і член міжнародної групи спостерігачів на українських парляментарних виборах Орест Дейчаківський.

Перед тим, як представити доповідачів, О. Дейчаківський висловив погляд, що, не зважаючи на деякі проблеми, громадяни України мали справжню можливість голосувати.

Суддя Б. Футей, який також був спостерігачем на виборах, спочатку говорив про недоліки виборчих законів, які ускладнили виборчу процедуру. Наприклад, тому що навіть частина місць у парляменті не вирішувалась по партійних списках, роля партій була мінімальною. А закон, який вимагає, щоб переможець здобув щонайменше 50 відсотків усіх голосів, при тому, що у виборах узяло участь щонайменше 50 відс. зареєстрованих виборців даної округи, на думку судді часто робить необхідним проведення дальших турів виборів. Він також вказав на те, що хоч грубих порушень законів не було, дехто голосував не лише за себе, але й за інших, а часом виборчі анкети виповнювалось у каварнях. На закінчення доповіді він сказав, що хоча Україну чекає довга дорога до стабільної незалежности, великий відсоток виборців, що голосували, є доказом бажання українців брати участь у демократичному процесі. Це викликає в нього оптимізм. „Я знаю, що вони досягнуть успіху".

Р. Попадюк вказав на те, що коли в 1991 році Україна здобула незалежність, Верховна Рада опинилась перед двома конфліктами: внутрішнім — між консервативними депутатами й реформаторами, і зовнішнім — між нею і Урядом. Він вважає, що з теперішньої точки зору, коли ще треба обрати 114 депутатів, новий парлямент буде подібний до старого. На погляд Р. Попадюка, те що під час цих виборів українці голосували за консерватистами зрозуміле, бо економіка країни дальше занепадає.

Говорячи про останнє опитування думки населення Криму і східних областей України, де виборці висловились за тісніші економічні зв'язки з Росією, Р. Попадюк пояснив це тим, що Росія економічно сильніша і вони вважають, що Україні було б корисно піти на деякі поступки Москві і стати асоційованим членом Співдружности Незалежних Держав. Відносно призначених на 26-го червня президентських виборів, Р. Попадюк думає, що їх виграє Леонід Кравчук, бо він вважається постаттю міжнародного маштабу та є поширене переконання, що його переобрання збереже баланс між західньою і східньою Україною. Попадюк також передбачає, що регіонам країни буде надано більше автономії і що Україна буде тісніше зв'язуватись з структурами СНД.

На погляд д-ра О. Гаврилишина ще заскоро робити висновки з минулих виборів. Населення України здивувало всіх політиків своєю масовою участю у виборах. Кандидати, які послідовно держались своїх позицій, як наприклад Степан Хмара, мали найкращий успіх. Д-р Гаврилишин передбачає, що керівні кола України або зупинять інфляцію, бо це є в їхніх інтересах, або підуть на масову приватизацію, як це сталось у Росії. Останній варіянт може бути найкращим для України, бо багато приватних людей з великими грішми у своїх кишенях чекають нагоди вкласти їх у високоприбуткові інвестиції. По сьогоднішній день, підкреслив д-р Гаврилишин, в Україні проведено дуже мало реформ.

Відповідаючи на запитання чи, на його погляд, Україна хоче самостійности, Р. Попадюк сказав, що так, але додав, що Україна переходить через психологічну кризу і шукає свого місця в світі. А коментуючи зауваження про те, що ще до появи недавнього звіту СІ-АЙ-ЕЙ чути було твердження, що, мовляв, надходить кінець української незалежности, д-р Гаврилишин сказав, що втрата формальної незалежности України не є в інтересах еліти ані України, ані Америки. Він також підкреслив, що навіть Росія свідома того, що не мала б з цього користи, бо це призвело б до втрати її економічної незалежности.

М. Кульчицька

Україна...

(Закінчення зі стор. 2)

ціяльною грамотою. Враховуючи також вийняткові досягнення в галузі вивчення історії та культури Волині і сприяння розвитку Волинського університету, Вчена рада Волинського Державного Університету ім. Лесі України на своєму засіданні 28-го квітня 1994 року, ухвалила обрати М. Бойка почесним професором Волинського Державного Університету ім. Лесі Українки.

Дуже добре і похвально, що наші науковці в Україні не забули про свого колегу на еміграції і бодай тепер, на схилі його віку, згадали про нього „не злим, тихим словом". Але як для нього, так і напевно для українського громадянства напевно ще більшою нагородою було б те, якби не всі, то бодай найголовніші праці д-ра М. Бойка було найближчим часом перевидано в Україні. Адже книжок, які висвітлюють правдиву історію України, тепер там дуже і дуже потребують. На жаль, про це щось нічого не чути... Брак паперу? Якщо так, то чому б в цій справа не звернутися до українських книговидавництв в діяспорі? Тут є забагато різного паперу так і всього іншого матеріялу аби видати книжку на високому поліграфічному рівні. З перевозом виданих тут книжок на Україну також напевно не буде жодного клопоту.

„МИ НЕ ПОВИННІ дозволяти, щоби наші стосунки з Україною залежали від того, як поведуться у Москві", — таку думку висловив колишній секретар оборони ЗСА Ричард Чейні. За його словами, це має бути незалежна ні від кого зовнішня політика, зосереджена не лише на проблемі ядерної зброї, а і на питанні економічних і політичних реформ у самій Україні.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ВИСЛОВЛЮЄ ЩИРУ ПОДЯКУ ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ.

Нижче наведений список включає тих, хто надіслав пожертви, вплатив членські внески, хто склав пожертву на нев'янучий вінок в пам'ять своїх рідних та друзів та хто склав даток на видавничий фонд В. Винниченка

В цей список включені пожертви вплачені від 1-го червня 1993 р. до 30-го травня 1994 р.

В пам'ять своїх рідних та друзів склали пожертви на цілі УВАН:

В світлу пам'ять Ганни Шерей склали пожертви: Теодор і Олександра Костюк — 250 дол.; по 100- дол. — Теодора і Василь Федорців, Леонід Лиман; по 50 дол. — Анна Бойчук, Богдан і Орися Гермак, Надія Єфимова, Петро Крамаренко, Данило Яценко; 30 дол. — Ольга Бобровська; по 25 дол. — Петро і Олена Марченки, Микола і Зіна Миськів, Евстахія Мілянич, Іван і Жанет Куравські; по 20 дол. — Олександра Бражник, Любов Дражевська, Юрій і Марина Зеленські, Володимир Поліщук, Оксана Радиш, Василь Гусаковський, Ірина Цегельська; по 10 дол. — Олександра Бриньовська, Діма Комілевська, М. Роговський.

В світлу пам'ять проф. Макара Каплистого — дружина Марія Каплиста — 200 дол.

В світлу пам'ять Льва Биковського — дружина Марія Биковська — 100 дол.

В світлу пам'ять Олександра Тимошенка — дружина Ірина Тимошенко — 100 дол.

В світлу пам'ять Дорка Врублівського — Любомир Винар — 50 дол.

В світлу пам'ять Андрія Худяка — в пам'ять батька — Любов Жура — 50 дол.

По заповіту:
Анна Цеглинська — 8,305 дол.

Від жертводавців:

3,000 дол. — Олександер і Софія Скоп
1,090 дол. — Леонід Лиман.
500 дол. — Укр. Кред. „Самопоміч" (Ню Йорк).
по 400 дол. — Марґарита Демяновська, Йолянда Нешта.
310 дол. — Анатоль Юриняк.
250 дол. — Вікторія Новотна.
По 200 дол. — Олександра Гаєвська, Джан Карк, Мэріян Коць, Валентина Лімонченко, Марія Савдик.
180 дол. — Український Громадський Комітет в Лорейн, Огайо.
По 175 дол. — Ада Кулик, Володимир Буцяк.
По 160 дол. — Осип Донко, Стефан Рапавий, Богдан Чайківський.
По 150 дол. — Юрій Луцький, Богдан Цюцюра.
140 дол. — Микола Кушніренко.
130 дол. — Валерій Скрипка.
По 120 дол. — Михайло Воскобійник, Іван Городиський, Роман і Ніна Ільницькі.
По 110 дол. — Катерина Кричевська-Росандіч, Марія Ярославська.
107 дол. — Олекса Мальченко.
105 дол. — Галина Єфремова.
По 100 дол. — Василь і Оля Балабан, Сергій Білокінь, Христина Блаженко, Христина Воєвідка, Едвард і Тамара Гомер, Теодор і Міра Залуцькі, Оксана Климович, Іван Козачок, Олена Коровицька, Бенямин і Віра Корсунь, Іван Коропецький, Михайло Корчинський, Ігор і Любомира Коцур, Олекса Ліст, Роман Номіч, Олександра Олійних, Ганна Пашковська, Валентина Преско, Мирослав Прокоп, Ярослав Рожанковський, Укр. Кред. „Самопоміч" (Гартфорд, Кон.), Укр. Кред. „Самопоміч" (Нюарк, Н. Дж.), Олег Слюзар, Оксана Соловей, Стефан і Марія Хемич, Інш. Комп. Чупа, Галина Шиманович-Рудницька.
По 90 дол. — Неоніла Гордієнко, Михайло Палій.
85 дол. — Олег Волянський.
По 80 дол. — Ян Запрудник, Едвард Жарський, Юрій Кривопап, Мирослав Лабунька, Ізидор Патрило, Олег Третяк, Святослав Трофименко.
75 дол. — о. Симон Гаюк.
По 70 дол. — Андрій Продищук, Василь Рудко.
65 дол. — Олена Булґак.
55 дол. — Ірвін Радецький.
По 50 дол. — Віктор і Джін Андре, Богдан Боярський, Марта Богачевська-Хом'як, Анна Бойчук, Евдокія Бутко, Ігор Вітковицький, Ігор і Дарія Витвицькі, Володимир і Катерина Воловодюк, Дмитро і Марія Горбай, Богдан і Орися Ґермак, Еверет Ґарднер, Інна Джерович, Дмитро Корнієнко, Григорій Костюк, Теодор Костюк, Олена Костюк, Петро і Мері Крамаренко, Олег і Софія Кудрик, Ольга Маланчук, Едвард Мельничук, М. і Ґ. Мицак, Роман і Ольга Мороз, Джері Мигайчук, Петро Одарченко, Іван і Олена Панчак, Ярослав і Ярослава Панчук, Православне Сестрицтво при церкві св. Володимира в Ню Йорку, Олена Процюк, Оксана Рак, Укр. Кред. „Самопоміч" (Рочестер, Н. Й.), Наталія Пазуняк, Юрій Фаріон, Евген Федоренко, Богдан Худьо, Ігор і Алла Черней, Володимир і Олена Шиприкевич, Мирослав і Надія Шміґель, Любомир Явний, Данило Яценко.
По 40 дол. — Оксана Ашер, Віктор Б., Христина Бетін, Богдан Винар, Олександер Воронин, Василь Гришко, Анастазія Грибович, Наді Дюк, Володимир Клячко, Василь і Антоніна Кулик, Петро Лещишин, Евстахія і Мотря Мілянич, Валеріян Ревуцький, Сузанна Стеткевич, Марта Тарнавська, Іван Фізер.
35 дол. — Михайло Біда.
По 30 дол. — Олександер Вороняк, Федір і Марія Гайовий, Н. Дейчаківський, Олександер і Олена Зозуля, Олександер Коновал, Юрій і Валентина Кузьмич, Леонід Підстригач, Марія Савицька, Григорій Самійленко.
По 25 дол. — Софія Андрушків, Микола Барицький, Ольга Бобровська, Олександра Бриньовська, Зеновія Воробець, Микола і Люба Галів, Петро Гурський, Василь Гусаковський, Ярослав і Богданна Ґелета, Тетяна Данилів, Юрій Демидович, Павло Джуль, Тетяна Дзівак, Віра Дорожинська, Юрій і Марія Зеленські, М. Зелик, Катерина Кедровська, Богдан і Наталія Коваль, Діма Комілевська, Наталія Кононенко, Андрій і Раїса Кушнір, Лев і Ірена Кушнір, Юрій Левицький, Ярослав і Алла Лешко, Орест і Йоганна Лисинецькі, Ксеня Луцька, Василь і Оксана Марчук, Петро і Ольга Матула, Марія Овчаренко, Олена Павловська, Федір і Наталія Ревенко, Юрій і Христина Свищук, о. Артем і Олександра Селипина, Марія Соловйова, Надія Теребус-Кмета, Богдан Томків, Теодор і Марія Угорчак, Ольга Фаріонів, Ірина Філіпчак, Михайло і Ірина Цегельські, Валентина Якимчук, Мирон і Дарія Яросевич, Евстахій і Марта Ярош, Лідія Яців.
По 20 дол. — Люба Артимишин, Остап і Урсуля Балабан, Ніна і Олекса Булавицькі, Андрій Бук, Василь Витвицький, Олександер Домбровський, Данило Дмитренко, Володимир Дідик, Осія Іванюк, Ярослав і Іванна Клим, Олександер Кобаса, Володимир Котенко, Петро і Олена Марченко, Михайло Мартиненко, Павло Паньків, Марія Палідвор, Роман Поритко, Олег Ратич, Марина Рудницька, Марта Рудик, Дмитро Тромса, Петро й Ірина Твердохліб, Ігор Шевченко, Раїса Хейлик.
По 15 дол. — Богдан Артимишин, Галина Бодарева, Богдан і Ольга Бродин, Квітослава Бушнель, Йосип Войтович, Богдан Козак, Мирослав Мичковський, Анна Наклович, Любомира Огаренко, Олександер і Ірина Процик.
По 10 дол. — Володимир Барагура, Юдіт Берді, Іван і Людмила Бойко, Ярослав і Ярослава Букачевські, Олена Варварів, Орест Ґлют, Стефан Ґлют, Людмила Кей, Микола Корінець, Святослав Коцибала, Микола і Надія Криворук, Василь Надраґа, Катерина Обрадович, Всеволод Саленко, Володимир Сенежак, Євген Стецьків, Ярослав Цюк, Іван Черешня.
7 дол. — Зенон Михалевський.
По 5 дол. — Ніна Михалевич, П. Момозіс.

Звертаємося до української громади з проханням і надалі підтримувати своїми пожертвами наукову та видавничу діяльність Академії, за що будемо дуже вдячні.

(Всі пожертви на УВАН можна відтягати від податку)

ЩЕ РАЗ ДЯКУЄМО УСІМ НАШИМ ДРУЗЯМ-ПРИХИЛЬНИКАМ!

УПРАВА УВАН у США

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ВИННИЧЕНКІВСЬКА КОМІСІЯ

запрошує громадянство
на ДОПОВІДЬ

ГОСТЯ з УКРАЇНИ

ВОЛОДИМИРА КУЧИНСЬКОГО

режисера Львівського молодіжного театру
ім. ЛЕСЯ КУРБАСА

ТЕМА ДОПОВІДІ:

„ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО НА НАШІЙ СЦЕНІ 1991—1994"

Доповідь буде ілюстрована показом уривків з п'єси Винниченка „Між двох сил" на відіозаписі з коментарями режисера.

Доповідь відбудеться в неділю, 19-го червня 1994 р. о год. 2-ій по пол., в будинку УВАН:

206 W. 100 St.
NEW YORK, NY 10025
TEL.: (212) 222-1866

11-го червня 1994 р. о год. 6-ій вечора
в церкві св. Вознесіння
(650-652 Irvington Ave., Maplewood, N.J.)
буде відправлена

ПАНАХИДА

в сороковий день смерти

св. п.

МЕЛАНІЇ СВІТЛИЧНОЇ

Мати літератора, замученого ув'язненням Івана Світличного. Меланія Світлична народжена 13-го січня 1910 р., померла 3-го травня ц.р. і похована в рідному селі Половинкіно Старобільського р-ну Луганської області.

Просимо молитися за спокій душі покійної
родина Світличних — Стокотельних

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і земляками, що в середу 8-го червня 1994 р. з волі Всевишнього упокоївся в Бозі найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І ШВАҐЕР

бл. п.

ВОЛОДИМИР КОВЕРКО

ПАНАХИДА в п'ятницю 10-го червня 1994 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Farley, Норт Порт, Фла.

ПОХОРОННІ відправи в суботу о год. 9-ій ранку в церкві Входа в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порт, Фла., а відтак на цвинтар у Venice Memorial Gardens, Fl.

Залишив у смутку:
дружину — ТЕОДОЗІЮ
доньку — ОРИСЮ ГУСАК з мужем ЯРОСЛАВОМ
сина — АНДРІЯ
двох внуків — ДАМ'ЯНА І МАРКА
дві сестри на Україні з родинами
братову з родиною
шваґерку — МАРІЮ СИДОР з мужем і дітьми
та близьку і дальшу родину в ЗСА й Україні.

УВАГА! УВАГА!

Пригадується, що

Посмертні оголошення

до поміщення в щоденнику „СВОБОДА"

приймаються тільки до години 8:30 ранку,

якщо родина бажає їх мати надрукованими того самого дня.

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

„Чому Авіялінія..."

(Закінчення зі стор. 1)

роки українська авіяція була галуззю Аерофлоту, але в Україні була ескадриля на міжнародні лети тому, що в Києві був до 1982 року Інститут авіяції при Політехнічному Інституті, в якому вишколювалися летуни для цілого СССР. Українські летуни мають дуже добру славу і полети до Північної Америки на Іл-62М відбуваються вже понад рік без найменших пригод чи недотягнень. М. Кравець розповідає, що літак „Україна" причалив, як єдиний в часі великої бурі 11-го грудня 1992 року на летовище Кеннеді без ніяких перешкод. Тут доходимо у розмові до питання летів до Львова чеської лінії, які тепер несподівано заборонено.

— Мусите знати, — каже М. Кравець, — що у всіх державах іде війна за власний рахунок. А ми мусимо також старатися, щоб „Авіялінія Україна" мала багато пасажирів і шанс скоро розбудуватися. Київ має дуже добре стратегічне положення, відтіля можуть літати літаки не лише в Европу і до Північної Америки, але також на Схід. Але цей ринок повинен таки належати до нас, а не можуть його забирати чужі летунські лінії. Бориспіль — летовище у Києві має можливості і місце на перебудову його на велике міжнародне летовище.

— Вияснiть нам, як представляється справа летовища у Львові, яке, як всі стверджують одноголосно, є надто мале, не має місця на розбудову і тим небезпечне для великих літаків.

— Так, це правда. У Львові є надто коротка смуга для розгону, а немає куди її розбудувати. Це і є причиною, що більші літаки можуть осідати на летовищі у Львові, але не можуть піднестися із 22,000 гальонами пального і багажем та пасажирами. Тому саме таке ускладнення із безпосередніми летами до Львова. Тепер, як знаєте, наші менші літаки летять до Борисполя, а тоді дальше, з пересадкою на більші, але я працюю над тим, щоб встановити лети зі Львова до одного із летовищ у Західній Европі, а відтак до Північної Америки.

— Добре, але як є із прилетами літаків до Львова, як зачуваємо пляновані для „Авіялінії Україна" полети до Львова, що мали вже розпочатися не здійснилися і всі літаки летять до Івано Франківського?

— Так, технічний лет 12-го квітня до Львова не вдався і як досі наші лети спрямовані до Івано-Франківського. Так буде і в найближчому майбутньому тим більше, що там летовище краще вивінуване, а багато пасажирів, як кажуть подорожні б'юра, відвідують села — отже Львів їм не потрібен. Плянується підготовити до прилету та відлету наших літаків військове летовище у Стрию, який ближче положений як Івано-Франківське, але до того часу мусить залишитися так як досі, хіба що найдемо скоро можливість набирати пальне для летів до Ню Йорку в одному із летовищ в Західній Европі.

— А як із летами „України" з Торонто, що розпочалися 26-го квітня?

— Кожної суботи летить один літак винаймлений „Авіялінією Україна" з Торонто до Львова, а відтак до Києва і так само з поворотом Львів-Київ-Торонто. Із 16-им травня розпочали ми безпосередні полети наших літаків ІЛ-62М з Києва до Вашінгтону кожного понеділка. Зараз у літньому, найбільше живому сезоні, з Кеннеді летовища наші літаки летять до Києва чотири рази в тижні — у вівторок, середу, п'ятницю і неділю.

Звичайно лет з Києва до Ню Йорку триває 10 і 1/2 годин, а з Ню Йорку до Києва 8 і 1/2 годин. Розуміється, кожний літак затримується коротко в Шеннон для набрання пального. (Як відомо, прилет першого літака до Вашінгтону відбувся дуже святочно із участю начального директора „Авіялінії Україна" Л. Погребняком і міністром транспорту України Миколою Марченком, М. Кравцем та представниками української амбасади у Вашінгтоні. Цей безпосередній лет до столиці подуманий зокрема для усіх офіційних чинників).

— Мусите знати, що 9-го червня розпочнуться також лети Київ-Чикаго, що заплановані на початок раз в тиждень, у четвер. З того приводу матимемо своє б'юро в Чикаго, але сьогодні ще не відомо, яка буде адреса. У Вашінгтоні вже є наш представник Андрій Ващук, а б'юро приміщене у престижевій дільниці, при 1620 1st St. N. W., Suite 810, Washington, D. C. 20006. В Торонто користуємося туристичним б'юром Дамар, при 2985 Bloor St. West.

Ми завважуємо, що „Авіялінія Україна" не має доброї реклями та пасажири назагал нарікають і більшість шукає за чужими лініями.

— Це неоправдано, бо ми маємо дуже добру оцінку і за три роки ми мали лише дві технічні перешкоди коли йдеться про лети. Із доставою багажу є проблема лише при зміні літака. А коли йдеться про вигоду, то з приємністю можу вас поінформувати, що на днях прийдуть нові крісла до бизнесової кляси, як також плянуємо там показувати пасажирам фільми, а харч приходить із міжнародного підприємства, що обслуговує багато ліній. Маємо також перспективи дістати в майбутньому літаки західнього виробництва на випозичення і це також збільшить вигоди. Дивує мене, що люди нарікають, а ніколи не подумають про те, що треба підтримувати власну українську авіялінію і її розбудовувати. Згадую покійного Митрополита і Патріярха УАПЦ Мстислава І, який летів лише нашою лінією, щоб не підтримувати чужих. Знаєте, для мене Шевченко завжди був і залишиться свого рода біблією і тут хочеться зацитувати так дуже вірш „М. Гоголю" про нашу байдужість...

Нові імена прикрасять Український фестиваль ЗСА

П. Дворський

Р. Василенко

Голмдел, Н. Дж. (Г. Колесса). — Центральним пунктом програми Українського фестивалю ЗСА в Ґарден Стейт Артс Центрі, який відбудеться у суботу, 18-го червня, є великий концерт на сцені амфітеатру, що проходитиме від 3:30 по полудні до год. 6:30 вечора. Серед інших виконавців, які вже добре відомі слухачам метрополітальної околиці Ню Йорку і Ню Джерзі, вперше виступлять танцювальний ансамбль „Вогонь" з Едмонтону, Канада, актор і гуморист з Канади Ростислав Василенко і співак та композитор з України Павло Дворський.

Танцювальний ансамбль „Вогонь" з Канади заснований в 1989 р. У його складі

Танцювальний ансамбль „Вогонь".

— 44 танцюристи, які присвячують свій час для плекання традицій українського танцю і представлення його широкій публіці. Керівник ансамблю — Кен Качмар.

Ростислав Василенко походить з Києва. В столиці України він закінчив акторські студії, засновані на методі Станіславського. Виступав в театрах Києва, Львова і Полтави. Переїхавши до Канади, Р. Василенко далі продовжив виступи в мистецьких центрах Канади, ЗСА, а також Німеччини та Австралії.

Заслужений артист України, співак і композитор Павло Дворський походить з Буковини. Одержавши музичну освіту, він в 1979 році став членом популярного ансамблю „Смерічка", створеного композиторами Володимиром Івасюком і Левком Дитківським. До сьогоднішнього дня творчість „Смерічки" тісно пов'язана з П. Дворським, який не тільки виступає як соліст ансамблю, але й пише для нього безліч пісень, які користуються великою популярністю в Україні.

На фестивалі 18-го червня П. Дворський виступить у супроводі Тріо Олеся Кузишина.

Вісті із середньосхідньої Фльориди

27-го березня в домі Українського Культурного Центру в Дейтона Біч, Фла., члени Товариства Українського Американського Об'єднання вшанували пам'ять нашого великого поета Тараса Шевченка.

Свято відкрив голова товариства Н.Лис і передав дальше ведення програми В. Ковалеві, який пояснив значення свята для нас всіх. Відтак О. Мізюк відчитав вірш Т. Шевченка „Розрита могила", а також Євгена Крименка-Іванків „Шевченко і ми" та „Заговори, Кобзарю, голосом грімким". Опісля учасники відспівали „Заповіт". Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено свято. Опісля відбувся обід під зарядом Юлії Маєвської, дохід з якого призначено на викінчення Українського Культурного Центру.

У неділю, 8-го травня в Домі Українського Культурного Центру українська громада влаштувала Великоднє Свячене — разом із Святом Матері. Свято відкрив В. Коваль, Ю. Маєвська відчитала вірш невідомого автора „Розкажіть мені, зорі", Ірина Кочержук відчитала вірш „Дзвони з України", автор Володимир Переяславець, О. Мізюк відчитав вірш Оксани Крушельницької „Для матусі", Ганни Черінь „Квіти для мами", Вадима Лесича „У День Матері". Віра Ганущак і Олена Еліс, при звуках мандоліни, відспівали в'язанку українських пісень, а вся публіка їм допомагала. Обідом закінчено програму, а дохід призначено на викінчення Українського Культурного Центру.

Онуфрій Мізюк

Комішенер...

(Закінчення зі стор. 1)

твом допомогти у вирішенні проблем між Україною і Кримом. Свої висновки про ситуацію у Криму верховний комішенер представить учасникам НБСЕ 13-го червня у Празі. М. ван дер Стуль повідомив, що 26-го травня постійний комітет НБСЕ, який репрезентує 53 країни світу, висловив затурбування розвитком подій на кримському півострові, оскільки вони суперечать основним принципам НБСЕ.

Щодо чуток, які поширює російська телевізійна станція „Останкіно" про нібито численні висадки в Криму українських вояків, М. ван дер Стуль відповів, що ні у Бельбеці, ні в інших містах нічого подібного не помітив і що „ситуація у Криму виглядає дуже спокійною". Гість також висловив певність, що проблеми Криму будуть вирішені мирним шляхом.

РУКУ ПРЕСІ В УКРАЇНІ!

Події в Україні у наших душах. Ми не маємо сьогодні важливіших клопотів від цих подій. А там іде бій між усім чесним та всім підступним. Це бій за душі й серця українців в Україні. Від цього бою залежить: бути чи не бути Україні, бути чи не бути нашому відродженню. Цей бій сьогодні веде преса, засоби масової інформації. Вороги України роблять свою Каїнову роботу через пресу. Від преси великою мірою залежить доля сходу України. Матимемо там сильну пресу, матимемо Україну. Втратимо пресу — втратимо Україну.

Стан же преси на сході невтішний. Ось що пишуть газетярі єдиної в Одесі української газети „Чорноморські Новини":

„Головним джерелом наших прибутків є реклями. Але її обмаль, шукаємо де лишень можна, але українського бизнесу в Одесі нема, а іноземний капітал до нашої газети дороги не знає, і то не дивно. Якусь дещицю дає інколи обласна державна адміністрація, але її дні, як ви знаєте, полічені, то позбудемося й тої малої пожертви. Усі прибутки газети поглинає висока вартість поліграфічних послуг (між іншим, друкарня державна), бо комп'ютерної техніки у нас нема, як і будь-якої іншої, а також монопольні ціни на пересилання газети передплатникам. Про вартість паперу вже й казати нема що. Тримаємося, скільки є сил. У своїх листах люди просять не припиняти видання газети, відмовляються й від авторського гонорару, погоджуються навіть на підвищення передплатної ціни. Тож не маємо права зневажити їх... Жодна газета в місті не поставлена в такі умови".

Чи ж можемо ми в діяспорі бути байдужими до цих фактів?

Діставши такого листа, ми з нашого скромного бюджету вислали 100 дол. на підтримку газети. Водночас ми заснували в ЗУАДК Фонд „Руку Пресі в Україні!", який має допомагати незалежним засобам української гласности в тяжких обставинах півдня і сходу України.

Ми думаємо, що кожен, хто прочитає це звернення, підтримає наш почин і виділить із свого бюджету певну частину для фонду „Руку Пресі в Україні!". Пожертви можна надсилати на таку адресу: Hand to the Press in Ukraine Fund, Acc. 7200, United Ukrainian American Relief Committee, 1206 Cottman Ave., Philadelphia Pa. 19111.

Колишні політв'язні СССР:

Святослав Караванський
Ніна Строката

ОСТАННІМИ РОКАМИ міська управа Ню Йорку різними способами намагалася затримати великі фірми в місті, даючи їм різні податкові пільги. Тепер, як економічна стабільність у місті значно покращала, міське начальство почало розглядатися довкруги, щоб приманити до міста ті великі фірми, які шукають нового пристановища.

ІНША ОСОБА

У дописі д-ра Олега Снилика в ч. 104 „Свободи" про київську шкільну молодь у Каліфорнії вкралася помилка у прізвищі голови Парафіяльної ради. Головою є д-р Павло Міцевич. — Ред.

ЙДЕТЬСЯ ПРО ПІЗНАННЯ НАС

У інтерв'ю із Іриною Кравчук, що було вміщене у „Свободі" ч. 107 з 8-го червня, в останньому реченні треба читати „Але пізнання нас тут, було для І. Кравчук дуже цікаве". — Ред.